

**Eesti Vabariigi vanglasüsteemi ajalooraaamatu
stipendiumikonkursi statuut**

Vabariigi Valitsuse seaduse § 53 lõike 1, Vabariigi Valitsuse 23.12.1996 määrusega nr 319 „Justiitsministeeriumi põhimääruse kinnitamine“ kinnitatud „Justiitsministeeriumi põhimääruse“ punktide 21 ja 23 ning justiitsministri 19.12.2013. a käskkirja „Justiitsministeeriumi asjaajamiskord ja volituste andmine“ § 17 alusel kehtestan käesoleva Eesti Vabariigi vanglasüsteemi ajalooraaamatu stipendiumikonkursi statuudi (edaspidi „statuut“).

1. Stipendiumikonkursi eesmärk ja stipendiumi suurus

- 1.1. Justiitsministeerium asutab stipendiumi uurimistöö „Eesti Vabariigi vanglasüsteemi ajalooraaamat“ ja kuulutab välja konkursi eesmärgiga jäädvustada Eesti vanglateenistuse ajalugu, väärtustades Eesti riikluse ajalugu ning aidata kaasa selle uurimisele.
- 1.2. Stipendium antakse eestikeelse uurimistöö eest Eesti vanglasüsteemi uurimise toetamiseks ja ajalooraaamatu (edaspidi „ajalooraaamat“) koostamiseks.
- 1.3. Välja antakse üks stipendium.
- 1.4. Stipendiumi suurus on 30 000 eurot (neto). Stipendium makstakse välja osamaksetena kirjutamisperioodi vältel stipendiumisaaja/-stipendiumisaajatega kokku lepitud graafiku alusel. Viimane osamakse tasutakse käsikirja vastuvõtmisel.

2. Justiitsministeeriumi ootused ajalooraaamatu kontseptsioonile

- 2.1. Ajalooraaamatus käsitletakse Eesti riigi vanglateenistust, mitte Nõukogude ja Saksa okupatsiooni vanglate ajalugu. Omariiklusele eelnevat aega vanglate arengus ning Nõukogude okupatsiooni perioodi käsitletakse üksnes kui Eesti vanglasüsteemi arengut mõjutanud nähtust. Nõukogude okupatsiooni perioodist tuleks käsitleda ka vanglaametnike tagakiusamist ja hukkamist.
- 2.2. Ajalooraaamatus on oodatud rahvusvahelise konteksti sissetoomine, arvestades Eesti vanglateenistust mõjutanud karistusteoriate arenguid 20. ja 21. sajandil, sh Euroopa Nõukogu, Euroopa Inimõiguste Kohtu, inimõiguste konventsiooni tõlgendustes.
- 2.3. Ajalooraaamatu peamine fookus on keskendumine vanglateenistuse töö sisulisele poolele ning missioonile riigi ja teiste õiguskaitseasutuste arengute taustal. Vanglatest kirjutatakse riigi üldise arengu ja kuritegevuse suundumuste taustal. Ajalooraaamat peaks sisaldama ülevaadet vanglateenistuse organisatsiooni arengust erinevatel aegadel. Ajalooraaamat peaks sisaldama käsitlust taasühiskonnastamise erinevate vahendite kohta, nagu sotsiaalprogrammid, haridus ja töötamine. Oodatud on Eesti vanglateenistuse arengu juures kriminaalhoolduse arengu ja vangide hooldamise seltside tegevuse käsitlemine.
- 2.4. Ajalooraaamatus lahatakse probleemküsimusi, kommenteeritakse valikuliselt asjakohaseid kriminaalasju (järgides seejuures õigusaktidest tulenevaid isikuandmete kaitse nõudeid), suuremaid põgenemisi jms.
- 2.5. Oodatud on arhiiviuuringud, et tuua teaduslikku käibesse uusi andmeid, samuti kaasaegse ajakirjandusliku materjali läbitöötamine kohase allikakriitilise meetodikaga.
- 2.6. Oodatud on vanglateenistuse spordiajaloo olulisemate tähiste ja persoonide käsitlus.
- 2.7. Ajalooraaamatus võiks pöörata eraldi tähelepanu personalile organisatsiooni arengus, sh töötajate haridusele, kvalifikatsiooninõuetele, panusele jm.
- 2.8. Ajalooraaamat võiks sisaldada käsitlust vanglate geograafiliste asukohtade kohta ning selgitust, miks on üks või teine valik vangla rajamisel tehtud. Tähelepanu võiks pöörata vanglate arhitektuurile. Kirjutades kuritegevuse tõusudest ja langustest tuleks käsitleda ka kohalike inimeste kartust kuritegevuse tõusu pärast.

2.9. Ajalooramat võiks sisaldada käsitlust surmanuhtluse täideviimise kohta.

3. Konkursi väljakuulutamine

- 3.1. Konkurs kuulutatakse välja Justiitsministeeriumi kantsleri käskkirjaga. Teade konkursi väljakuulutamise, avalduste esitamise tähtaja ja muude tingimuste kohta avaldatakse ministeeriumi veebilehel. Ministeerium võib teate konkursi toimumisest avaldada täiendavalt ka teistes meediakanalites.
- 3.2. Stipendiumi võivad taotleda kõik ajaloolase teadusliku uurimistöö kogemust omavad füüsilised isikud. Stipendiumi võib taotleda üksi või kollektiivselt.
- 3.3. Stipendiumi taotlemiseks tuleb Justiitsministeeriumile esitada:
  - 1) avaldus;
  - 2) elulookirjeldus;
  - 3) seniste uurimuste ja publikatsioonide nimekiri;
  - 4) ajalooramatu kontseptsioon ning struktuur koos peatükkide ja lühikese sisukirjeldusega;
  - 5) potentsiaalsete kasutatavate allikate ülevaade;
  - 6) mitme autori puhul vastutav toimetaja, kes vastutab kõigi peatükkide sisukvaliteedi eest ja annab igas kvartalis Justiitsministeeriumi määratud esindajale tehtud töö üle tutvumiseks ja keeleteoimendamiseks;
  - 7) ajakavaga (maksimaalselt 1,5-2 aastat).

4. Stipendiumikonkursi valikukomisjoni moodustamine ja tegutsemise põhimõtted

- 4.1. Konkursi raames stipendiumisaaja(te) valimiseks on Justiitsministeeriumi kantsleri käskkirjaga moodustatud nõuandva õigusega valikukomisjon (edaspidi „komisjon“).
- 4.2. Komisjoni ülesandeks on stipendiumitaotluste läbivaatamine, hindamine ja Justiitsministeeriumi kantslerile põhjendatud ettepaneku tegemine konkursi tulemuste kinnitamiseks ning stipendiumi määramiseks, juhindudes statuudis toodud kriteeriumitest.
- 4.3. Komisjon hindab esitatud stipendiumitaotlusi, moodustab paremusjärjestuse ja valib neist parima lähtudes järgmistest kriteeriumitest:
  - 4.3.1. raamatu kontseptsiooni vastavus punktis 2 kirjeldatud kontseptsioonile;
  - 4.3.2. kasutada plaanitud allikate sobivus ajalooramatu kontseptsiooni elluviimiseks;
  - 4.3.3. autori/autorite senised uurimused ja publikatsioonid, eelistatult vanglasüsteemi ajalooa seotud teemadel;
  - 4.3.4. töö- ja ajakava teostatavus.

5. Konkursi tulemused ja lepingu sõlmimine

- 5.1. Konkursi tulemused kinnitab Justiitsministeeriumi kantsler käskkirjaga tuginedes komisjoni põhjendatud ettepanekule.
- 5.2. Konkursitulemused tehakse teatavaks Justiitsministeeriumi kodulehel pärast statuudi punktis 5.1. nimetatud käskkirjaga kinnitamist.
- 5.3. Stipendiumisaaja/ -saajad ja Justiitsministeerium sõlmivad omavahel lepingu, milles sätestatakse stipendiumi väljamaksmise tähtajad ja uurimistöö valmimise täpsem ajakava ning muud kokkulepped, järgides seejuures, et ei ületataks punktis 3.3 viidatud maksimaalset ajakava.
- 5.4. Stipendiumi saanud ajalooramatu käsikirjaga seotud võõrandatavad intellektuaalse omandi õigused annab autor sõlmitava lepingu alusel üle Justiitsministeeriumile. Intellektuaalse omandi õiguste osas, mis oma olemuselt üleantavad ei ole, annab autor Justiitsministeeriumile tagasivõtmatu kogu autoriõiguste kehtivuse aja kehtiva lihtlitsentsi koos all-litsentseerimisõigusega.
- 5.5. Laiema lugejaskonna teadlikkuse tõstmise eesmärgil on Justiitsministeeriumil õigus levitada ajalooramatuid tasuta eest läbi raamatupoodide. Ministeerium ei levita ajalooramatuid riigile kasumi teenimise eesmärgil, müügitulu kasutatakse kirjastamise ja levitamise seotud kulude katmiseks.
- 5.6. Stipendiumisaajale hüvitatakse põhjendatud kulud ajalooramatu kirjutamiseks (nt paljundamine, kirjanduse tellimine arhiividest, transpordikulud) kuludokumentide alusel.

6. Konkursi luhtumine

- 6.1. Konkurs loetakse luhtunuks, kui konkursil osalemiseks ei esitatud ühtegi avaldust või ükski esitatud ajalooramatu kontseptsioon ei vastanud ilmselgelt esitatud nõuetele.

6.2. Konkursi luhtumisel otsustab uue konkursi korraldamise vajaduse üle
Justiitsministeeriumi kantsler.

(allkirjastatud digitaalselt)

Tõnis Saar
Kantsler